

ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ «ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ»

ΑΡΙΘ. 2

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Μαζεύτηκαν οι Σύντροφοι και τους εδιάβασε ο κ. Ἐλευθερουλάκης ἕνα δῆγημά του και μερικά ποιήματα.

Ἐπειτα ἐπροτάθηκε νάναλαβουν μέλη τῆς Συντροφίης νάπαγγείλουν διαλεχτό ποίημα ἢ προσφώνηση στό μνημεῖο τῶν Ἱερολοχιτῶν κατὰ τὴν παραμονή τῆς Ἐθνικῆς Ἑορτῆς ὅπου συνηθίζουν κάθε χρόνο οἱ φοιτητές νά καταθέτουν στέφανο.

Ἀφοῦ συζήτησε τὴν πρόταση, ἀποφάσισε ἡ Συντροφία νά τὴν πραγματοποιήσῃ γιατί θεωρήσε ὠφέλιμο νάκούσουν οἱ φοιτητές καλὰ λόγια στή ζωντανή τῆ γλώσσῃ ἀντὶ καθαρευουσιάνικες ἀδειοσύνης.

Ἀνάλαβαν λοιπὸν δύο μέλη τῆς Συντροφίης νά παγγείλουν τὴν προσφώνηση και τὸ ποίημα.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΒΡΑΔΥ 22 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Ὁ γνωστός ποιητῆς κ. Σκίπης περαστικός ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἐπρότεινε νάπαγγείλῃ στή Συντροφία μερικά ποιήματά του.

Ὅλα τὰ μέλη και ἄλλοι μαζεύτηκαν τὸ βράδυ σὲ μιὰ αἴθουσα πού τοὺς τὴν πρόσφερε μ' εὐγένεια ὁ πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν Συνταχτῶν στὰ γραφεῖα του (δρόμος Σταδίου) γιὰ νάκούσουν τὸν ποιητῆ.

Μ' αἴσθημα και τέχνη τοὺς ἀπάγγειλε ἀπ' ὄλα τὰ ἔργα του ἀποσπάσματα και ἀπ' τὸνα Ἀπεικντο» τὴν ἔβδομη ραφωδία.

ΤΕΤΑΡΤΗ 25 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Ὅταν ὅπως συνήθως οἱ φοιτητές μὲ παράταξη πήγανε στὸ Πολύγωνο, στὸ μνημεῖο τῶν Ἱερολοχιτῶν ὁ κ. Κωστανταράκης, μέλος τῆς Συντροφίης, κατάθεσε στεφάνι τιμῶντας μὲ λόγια ζωντανὰ τὴν ἀντρεωσύνη ἐκείνων.

Ἀπάγγειλε ὕστερα ὁ κ. Τριγωνίδης, μέλος τῆς Συντροφίης ποίημα τοῦ Παλαμά «τὸ Σάλπισμα»

χης τὴν ἐκρυβαν και σὲ λίγο δὴν ἐφάνηκε πλιά. «Ἄχ» ἀναστῆναξε ὁ Γιώργης κατεβάζοντας τὸ βλέφαρο και βλέποντας στή γῆς τὸ πουλί πού λίγο πρὶν τῆς εἶχε χαρίσει «Ὅυτε τὴν κίχλα δὴν ἐπῆρε ἢ δόστουχ».

«Βέβαια! και κανίσκια τῆς ἐπρέπαν» τούπε ἢ ἄλλη περιγελῶντας.

«Ἄφρησέ με» τῆς εἶπε θυμωμένος «δὲ σὲ θέλω πλιά, γυναῖκα χαμένη!»

«Ἐσὺ μ' ἔκαμες τέτοιανε και τώρα βρίζεις κί ὄλα! Ποίος σὺπε νά με γελάσεις! τί σοῦ χρωστοῦσα στήν καταφρόνια μου;»

Μὰ τί σοῦ χρωστοῦσε τὸ ξένο τὸ θηλυκό;»

«Ὁ σ' ἐπαιρνε! Κάλλιο νά σκοτωθῶμε κ' οἱ τρεῖς μας γιὰ νά τὰκούσει ὁμῶς ὁ κόσμος τὰ φώναζε. Και τὸ καταφέρα. Κοίτα!» Και μὲ τὸ δάχτυλο τούδειξε ἀνάμεσα στὰ δέντρα τὴν κορφή τῆς ράχης.

«Φόνισσα!» τῆς εἶπε μὲ πνιγμένη φωνή δαγκάνοντας δυνατὰ τὸ χεῖλι του και κοιτάζοντας ἐκεῖ μερικές γυναῖκες και κάποιον παιδί πούχεν ἔρθει ν' ἀκούσουν τὸ μάλλωμα και πού προσεχτικὰ τοὺς ἐκοίταξαν, κί ἀφοκράζονταν, μιλώντας κρυφὰ ἀνεμεταξύ τους. «Τί ἐκέρδησε τώρα;» τῆς ξανάειπε

πού ἐσυγκίνησε τοὺς φοιτητές και τοὺς ἔκανε νά χειροκρατήσουν μὲ εὐκρίνεια.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ

Ἀποφάσισαν τὰ μέλη ἀντὶ κάθε Κυριακῆ νὰ σφαιλίζονται σὲ κάμαρα και νὰ συνεδριάζουν, νά κάνουν κάποιες ἐκδρομὲς γιὰ νά γνωρίσουν ὄλους τοὺς ἱστορικούς και ὠραίους τόπους μας κ' ἔτσι νά ξεφεύγουν και ἀπ' τ' Ἀθηναῖκα καφενεῖα.

Τὴν Κυριακῆ αὐτῆ ἐπήγαν πεζοὶ στὸ μοναστήρι τοῦ Δαφνοῦ, μεσαιωνικὸ κείμελιό τοῦ 11ου αἰῶνα, πού εἶναι κί ἀπὸ ἱστορική, ἐθνική και καλλιτεχνική ἐπιψη σπουδαιότατο, πού και ἡ τοποθεσία του εἶναι πολὺ ὠραία, ἐπάνω στήν «Ἱερὰν Ὀδὸν» στὰ Δαφνοβούνια.

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΤΟΥ ΑΠΡΙΑΝ

Οἱ Σύντροφοι μαζεύτηκαν και τοὺς ἀνάπτυξε ὁ κ. Κωστανταράκης τὴν ἰδέα του γιὰ τὸν τρόπο πού ἔπρεπε στὰ κλασσικὰ γυμνάσια νά διδάσκεται τὸ Συνταχτικὸ και γενικεύθηκε ἡ συζήτηση πάνω στὸ θέμα τοῦτο.

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΤΟΥ ΑΠΡΙΑΝ

Ὁ κ. Σωτηρίου τελεόφοιτος τῆς Φιλολογίας, δηγήθηκε στή Συντροφία τὸ πῶς ἐκδόθησαν οἱ «Παιδαγωγικοὶ μῦθοι» τοῦ Περιγαλίτη ἀπὸ μερικούς φοιτητές, δημοτικιστὲς και μῆ, και παρατήρησε πῶς κανένας ἀπὸ τοὺς πρωτεργάτες τοῦ γλωσσικοῦ ἀγῶνα δὴν τοὺς ἔδωσε καμμιάν ἠθική ὑποστήριξη κ' ἐνθάρρυνση οὔτε πρὶν οὔτε μετὰ τὴν ἐκδοση.

Πολλοὶ Σύντροφοι ἀπαντῶντας στὸν κ. Σωτηρίου εἶπαν τὴ γνώμη πῶς οἱ πρωτεργάτες δὲ θὰ ἔμειναν εὐχαριστημένοι ἀπ' τὴν ἀγγλία τοῦ βιβλίου κί ἀπὸ τὸ πρόλογό του πού εἶναι γραμμένα στήν καθαρεύουσα.

— Κάθε Κυριακῆ καινούργια μέλη ἐγγράφονται στή Συντροφία και τὴ δυναμώνουν.

Παρακαλοῦνται ὅσοι δημοτικιστὲς, φοιτητές τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Πολυτεχνείου και τοῦ Διδασκαλείου θέλουν νά ἐγγραφοῦν νά τὸ δηλώσουν στή Συντροφία «Λεωφόρος Ἀμαλίας 26».

— Ὅσα βιβλία ἔχει ἡ Συντροφία γιὰ μοίρασμα τὰ δανείζει και τὰ μοιράζει, και τὰ πουλεῖ μὲ κατεβασμένη τιμή.

Μοιράζει πρὸ πάντων σὲ φοιτητές και μαθητὲς τῶν Γυ-

περίλυπος.

Κ' ἔτσι λέγοντας και συλλογιόμενος μὲ τρομάρα πῶς τὸ χωριὸ ὄλο θάξερε σὲ μιὰ στιγμή τὸ ντροπισμα, ἐβάλληκε νά κατεβαίνει βιαστικὰ τὸν κατήφορο.

«Δὲ θὰ σὲ χαίρεται οὔτε ἢ ἄλλη» τοῦ φώναζε ακαι μῆ στοχαστεῖς πῶς θὰ σὰς ἀφήσω ὀρνικούς!»

Μὰ ὁ Γιώργης τώρα ἐφευγε βιαστικώτερα πάντα και δὴν ἐσταμάτανε. Ἡ ντροπή τὸν εἶχε κυρίψει. Γιατί δὴν εἶχε ἀφοκράσει τοῦ πατέρα» του τὰ λόγια; πῶς θὰ παρουσιαζότουσαν στὸ σπῆτι του και στὸ χωριὸ;

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ ζωγράφος ἀμα ἐσηκώθηκε, κ' ἐδιαβάστηκε σὶν οἱ παπᾶδες, ἐκάθισε ἀπὸ ἐνωρίς μπροστὰ στήν εἰκόνα του και πρὶν τὸ μεσημέρι τὴν εἶχε τελειώσει. Τώρα ἀπὸ μακριὰ τὴν ἐκοίταζε κρατῶντας ἀκόμα τὰ πινέλλα του στὸ χεῖρι.

Τὸ πρόσωπό του ἦταν ἀχνὸ πολὺ, τὰ μακριὰ μαλλιά του ξεχτίνιστα (γιατί ἢ γυναῖκα του δὴν τοῦ τάχε συγγυρσει σὶν κάθε μέρα) τὰ κόκκαλα στὰ μάγουλα και στὰ σιαγόνια ἐδιακρινόταν ὄλα,

μνασιων πού δὲ γνωρίζουν τὸ γλωσσικὸ τὸ ζήτημα και θέλουν νά τὸ νοιώσουν.

— Ἐστειλαν βιβλία στή Συντροφία: Ὁ κ. Ἡλ. Σταύρου ἀντίτυπα «Περὶ Παιδῶν ἀγωγῆς» μετάφραση ἀπὸ τὸν Πλούταρχο και «Θρησκεία και Πατριδα».

Ὁ κ. Φεγγαῖος ἀπὸ τὴν Πόλη στὸ Γλωσσικὸ ζήτημα και οἱ Γαζετατζῆδες τῆς Πόλης.

Ὁ κ. Κεφαλληνός γυμνασιάρχης ἀπὸ τὴν Κέρκυρα ἀντίτυπα τῆς «Ὀδύσσειας» τοῦ Πολυλά.

Ὁ κ. Μ. Τριανταφυλλίδης ἕνα ἀντίτυπο «Ἐνηλεσία ἢ Ἰστοπέλια».

Ὁ Ἑρμονας πολλὰ ἀντίτυπα «Τῆς Ζωῆς».

Ὁ ἐκδοτικός ἐμιλος φοιτητῶν ἀντίτυπα τῶν «Παιδαγωγικῶν Μύθων» τοῦ Περιγαλίτη.

— Παρακαλοῦνται οἱ Σύντροφοι νά ἔλθουν τὴν Κυριακῆ στήν τακτικὴ συνεδρίαση τῆς Συντροφίης σεις ἢ τ' ἀπόγεμα, ὅδε Βυλτετισοῦ ἔρ. 1.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Στὸν κ. Φ. Σ. Δραγοῦμη, φοιτητῆ

Haarlem

Floraplein 7

Κάτω Χώρες

19 τοῦ Μάρτη 1910

Κύριε,

Νὰ ἐπιτρέψτε σ' ἕναν ἀγνωστὸ σας νά σας προσφέρει τὰ θερμότερα συγχαρητήριά του γιὰ τὴν ἴδρυσή τῆς «Φοιτητικῆς Συντροφίης».

Ἐίμαι πιστὸς ἀναγνώστης τοῦ περιοδικοῦ «Ὁ Νουμάς» θὰ μοῦ δίνει κάποτε κάποτε νέα τῆς συτροφίης.

Ἐίμαι βέβαιος πῶς ἀναλάβατε ἔργο σοβαρὸ εὐχομαι νά τὸ τελειώσετε, ἀν και, δὴν ἀμφιβάλλω, ἀμείλικτη ἀντίδραση θὰ ἔχετε.

Πρόθυμος

(Μετάφραση)

Οἱ HENRY DE LENNER

Φοιτητῆς

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

— ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ (μὲ εἰκόνες τοῦ κ. Ν. Λύτρα).

— Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ (μὲ εἰκόνες τῆς Κας Σοφίας Λασκαρίδη).

Τυπώθηκε στή Λόντρα, σὲ διαλεχτὸ χαρτί και εἶναι καλλιτεχνικὰ δεμένο.

Πουλεῖται στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» ὄρ. 3,50.

τὸ βλέμμα του ἦταν θολό. Ἀλλὰ στὸ στόρισμα τὰ νωπὰ χρώματα ἐγυάλιζαν. Ἡ Παναγία μικρὴ και πανέμουστη, μ' ἕνα μπλάβο φόρεμα πού τὴν ἐντυνε ἀπὸ τὸ μέτωπο στὰ πόδια σκεπάζοντας τῆς και τὰ χέρια, ἐστεκόταν γονατιστὴ μὲ βλέμμα χαμηλωμένο, μὲ σκυφτὸ κεφάλι, κάτου ἀπὸ ἕναν ὀλόχρυσο θόλο και ξέγναντὰ τῆς ἀνάερα ὁ ἀρχάγγελος μὲ ὀρθάνοιχτες φτεροῦγες, κάτασπρος και λαμπρός, ἐφκινόταν νά τῆς ἔλεγε μὲ τὰ σεμνὰ του χεῖλη τὸ «χαῖρε» και στὸ χεῖρι του ἐκρατοῦσε τὸν ἀχνὸ λευκὸν κρῖνο, και τὸ ἀθῶο πρόσωπό του ἦταν σοβαρό, και τὸ βλέμμα του γιομάτο σέβας γιὰ τὴ Θεοτόκο.

Και ἐξέταζε προσεχτικῶς ὁ ζωγράφος τὸ μεγάλο τὸ στόρισμα τὴν κάθε πινελλιά, τὴν κάθε γραμμὴ, τὴν κάθε δίπλα στὰ φορέματα, τὸ ἀντιφῆγγισμα στὰ ξανθὰ μαλλιά τοῦ ἀγγέλου, και τοὺς φωτεινοὺς ἀγιάθωνες γύρω στὰ δύο κεφάλια, και ἀθέλητα τὸ βλέμμα του ἐπεφετε κάπου κάπου στὶς ἄλλες εἰκόνες πού ἐκρεμόνταν στὸς τοίχους και πού οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ σόι του τις εἶχαν ἱστορίσει, κ' εὕρισκε συγγυρνοντας ὁ νοῦς του πῶς ἢ δική του ἦταν ἀπ' ὄλες ἢ ἀνώτερη.

Κ' ἐχχομογέλασε. Μὰ τὸ χαμογελὸ του ἐσβύστηκε μὲ μιὰς. Ἡ ὄψη του, πού ἀπὸ τὴ δουλειά,

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Ελλάδα και την Κρήτη 5ρ. 10

Για το "Εξωτερικό" 5ρ. 12 1/2

Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τριμήνες (3 δε. την τριμήνια) συνδρομές.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ε δε στείλει μπροστά τη συνδρομή του.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

Τα περασμένα φύλλα του Νουμά πουλιούνται στο γραφείο μας στη διπλή τιμή.

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κιάκια (Σύνταγμα, 'Ομόνοια 'Εθν. Τράπεζα 'Υπ. Οικονομικών, Σταθμός Τροχιάδρου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός Υπόγειου Σιδηρόδρομου ('Ομόνοια), στο κιάκι Γιαννοπούλου (Χαυτεία), στα βιβλιοπωλεία 'Εστίας Γ. Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

Στην Κέρκυρα, Πάτρα και Βόλο, στα Πρακτορεία των 'Εφημερίδων, στον Πύργο στο βιβλιοπωλείο του κ. Κ. Βαρουξή.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Το γράμμα του κ. Πάλλη—Πειθαρχία!...
'Ο δασκαλισμός στο στρατό—Πώς βράζονται ταυγά.

ΩΜΑ και ελιγκρινά, καθώς το συνειθίζει πάντα, τὰ λέει ο κ. Πάλλης στο γράμμα του που δημοσιεύουμε στην πρώτη σελίδα. Ναι, «στολό δε φτειάνεις έχοντας καρδία μοναχά» πρώτα πρώτα χρειάζεσαι νάφτες, άντρες δηλ. με πειθαρχία, και τούτο στον τόπο μας δεν υπάρχει.

Οι «πατριώτες» ως μὴν ξυνίσουν τὰ μούτρα τους. Είναι ἀλήθειες αυτές, τρανές ἀλήθειες, που ἀποδείχνονται (ἀλόγωνα!) καθεμέρα θεοφάνερα. Δίχως πειθαρχία δε δημιουργούνται στρατιώτες, και δίχως στρατιώτες και ναύτες δε στέκεται στρατός και στόλος. Τὰ ὅπλα σκουριάζουν και τὰ καρδία σαπίζουν. Και στο τέλος κι ὅπλα και καρδία τὰ παίρνουν οἱ Τούρκοι, που λέει κι ο κ. Πάλλης.

Θωρηχτούς άντρες πρώτα και ὕστερα θωρηχτά καρδία, ζητάει σὲ κάπιο δράμα του ὁ Ταγκόπουλος. Και τούς θωρηχτούς άντρες θάν τους φτειάξει ἡ ἀταλάνια πειθαρχία. Θὰ πείτε πὼς εἶχαμε πριν ἀπὸ τίς 15 τοῦ περασμένου Τρυγητῆ πειθαρχία και

μεῖς. Γελιόστε. Τέτιο πράμα δὲν εἶχαμε ποτὲ κι ἀλόγωνα οὔτε δεῖξαμε ἀκόμα πὼς τὸ λατάρουμε.

*

ΓΙΑΤΙ, μετὸ συμπάθειο, πειθαρχία δὲ θὰ πεί νὰ βρίζει ὁ ἀνώτερος τὸν κατώτερο μετὸς χερρότερες βρισιές και νὰν τοῦ δίνει ποῦ και ποῦ και σφαλιάρες, ὅπως προχτές ἀκόμα φέρθηκε κάποιος λοχαγὸς εἰς Κεφαλλονίτη στρατιώτη, μετὸ νὰ σέβεται ὁ ἀνώτερος τὸν κατώτερο, νὰν τὸν μεταχειρίζεται σὰν ἄθρωπο, γιὰ νὰ μπορέσει νὰγαπηθεῖ πρώτα και ὕστερα νὰν τοῦ γίνει και σεβαστός. Δὲ λέμε πὼς ὅλοι οἱ ἀξιωματικοί, μετὸ τὸλάχιστο οἱ περισσότεροὶ ὑπαξιωματικοί, ἀνάποδα τῆ νιόθουν κι ἀνάποδα τῆ διδάσκουν τὴν πειθαρχία στὸ στρατό. Μετὸ βρισιές και μετὸ ἔυλο. 'Αντὶ δὲ στρατώνας και τὸ καρδί νάνα σκελεῖδ που νὰ διδάσκαται σ' αὐτὸ ὁ πολίτης ὄχι μόνο τῆ στρατιωτικῆ μετὸ και τὴν κοινωνικῆ πειθαρχία, τὸ ἐναντίο γίνεται ὁ πολίτης μπαίνει στὸ στρατόνα και στὸ καρδί ἄρρωπος τις περισσότερες φορές και βγαίνει χτήνος ἀπὸ καὶ μέσα, κ' ἔτσι ὁ στρατός ἀντὶ νὰθροπῆσει, ἀποχτηνώνει.

*

ΜΑ δὲν εἶναι μοναχά ἡ προστοχία που πνίγει τὴν πειθαρχία στὸ στρατό. Εἶναι και τῆλλο τὸ θεριό, τὸ μεγάλο, ὁ δασκαλισμός που βασιλεύει μέσα στοὺς στρατώνας μας και μέσα στὰ καρδία μας. Δὲν συνεργάτες μας, ὁ Ρήγας Γκόλφης κι ὁ Δ. Φλώτας, μετὸ εἶπαν ἄλλοτες ἀπὸ τις στήλες αὐτές και μετὸ ἀποδείξαν τετραγωνικά γιὰτί δὲν ἔχουμε στρατό και στόλο. Κι ἀφορμῆ ὁ δασκαλισμός. Νά, ὅμως τί μετὸ γράφει κ' ἕνας ἄλλος δικός μας τὸρῶ ἀπὸ τ' 'Ανάπλι:

«...Μετὸ συχωρεῖς γιὰ τὴν προστοχία τῆς ἔκφρασης, μετὸ λίγες μέρες εἶναι που ἀρμεπρέτησα ἀπὸ τὸ στρατό (ἀπὸ λαγίντας) και μετὸ ἔχει πνίξει ὁ βραχνός του δασκαλισμοῦ που τὸν εἶδα ὀλοζώντανο και πᾶνοπλο κι ἀτσάκιστο και θηριώδη μέσα στοὺς στρατώνας.

«'Εκεῖ νὰ δεῖς δασκάλους! 'Εκεῖ δασκαλισμό! 'Εκεῖ σχολαστικισμό!...»

Και σὺρε ἡ ἀρεντιά σου ὕστερα μετὸ τίτια μυαλὰ νὰ φαντάζεσαι πὼς θὶποχτηῆσει ποτὲ ἡ 'Ελλάδα στρατό και στόλο!

*

ΚΑΙ τῆλλο ὅμως που συσταίνει ὁ κ. Πάλλης στὸ γράμμα του ἀξίζει νὰν τὸ προσέξουμε: «'Αν θέλατε, λέει, καλὸ τοῦ τόπου ὅλοι σας, πηγαίνετε κάτου μετὸ θυσία τῆς ζωῆς σας και χτυπήστε τὴν πολιτικῆ και στρατιωτικῆ κακοήθεια».

Ναί, ὅσοι διαλεχτοὶ δικοί μας ζοῦνε ὅσω ἀπὸ τὴν 'Ελλάδα νὰθροῦνε ὄω και νὰ πρωτοστατήσουνε στὸ γενικό ἀγώνα. Μετὸ θυσία τοῦ πουργιού τους ἀκόμα και τῆς ζωῆς τους. 'Αμὲ τί; 'Η φαυλοκρατία ἔδωσσε παραδες, θυσίασε ζωῆς και ζωῆς γιὰ νὰ ρημάξει αὐτῆ τῆ χώρα. Οἱ ἀριστοῆς, που τούς λένε, τὶ κάμανε; Μόνον δάχρια κ' εὐκῆς και πλατωνικές ἀγάπες;

Μὰ τ'αὐτὰ γιὰ νὰ βαρτοῦνε θέλουνε μογιὰ και ἡ πατριδα γιὰ νὰ ξαναγεννηθεῖ και νὰ τραβῆξει μπροστά, χρειάζεται γενναίες πράξεις κι ὄχι μόνο γενναία λόγια. Νά, τί κηρύχνει ὁ κ. Πάλλης στὸ γράμμα του και νά, γιὰτί ἀξίζει νὰν τὰ προσέξουμε τὰ λόγια του.

Η ΤΕΧΝΗ ΜΟΥ Κ' ΟΙ ΠΟΘΟΙ ΜΟΥ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ—

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΤΗ ΒΙΕΝΝΑ

(ΕΒΡΥΣΤΕΝΗΣ ΓΚΥΖΑΣ)

Ecce homo

B.

... Σὸν ἐκκλησιὰ ἀλειτούργητη, σὸ χώρα κοινωμένη!

(Μυρολόι).

'Ἦρθε τὸ καλοκαίρι: ἐκεῖνος πῆγε στὸ Μπαρόιτ που ἔλαβε μέρος στις γιορτές, ἐγὼ κατέθηκα Πόλη και Σμύρνη γυρίζοντας βροχικὰ δωμάτιο μακρύτερα και δὲν τὸν εἶδα παρὰ μετὰ ἡμέρας στὸ σπίτι του κι ἄλλη μετὰ σ' 'Ὀδεῖο: εἶτανε τότες ἄρρωστος ὁ καθηγητῆς τοῦ φλάουτου, ὁ Κουκούλας, και τὸν ἀναπλήρωνε ὁ Γκούζας: μοῦ ἔλεγε τούς πόθους και τις ἐλπίδες του: τῆ στιγμῆ που ἀδειάζε ἡ θέση καθηγητῆ τοῦ 'Ὀδεῖου εἶτανε πια σίγουρος πὼς θὰ τῆ λάβαινε αὐτός: εἰ κ' ἔπειτα; τοῦ κάνω. «Τί κ' ἔπειτα! καμῆνε Μανόλη, μοῦ ἀπάντησε λίγο πειραγμένος, μόνο überspannt νὰ μὴν εἴσουςα κι' ἄς εἶταν τί' ἄμα γίνω καθηγητῆς σ' 'Ὀδεῖο θὰ ἔχω διπλὸ μιστό, ζέχωρα τὴν τιμῆ θὰ ἔχω φτάση στὸ τέρας τοῦ ἀγώνα μου...»

Θὰ περῶσανε κάνε δεκαπέντε κάνε εἴκοσι μέρες: μετὰ Κυριακῆ μεσημέρι ἔρχεται ὁ φίλος μου ὁ βιολιτζῆς ὁ 'Αντωνιάδης: τῆμαθες; μοῦ λέει, τὸ και τὸ: ὁ Γκούζας ἄρρωστος βαρεῖα στὸ νοσοκομεῖο ἀνεμοπύρωμα: στὸ σπιτικό του ἐρημιὰ κι' ἀπελπισία.

'Απὸ εἶτανε Κυριακῆ τῆ Δεφτέρῆ τῆ πόγιομα τραβῆξα γιὰ τὸ νοσοκομεῖο νὰ τὸν ἐπισκεφθῶ: ἀρχίζε τότες ὁ χειμῶνας: ψιλὰ χιόνια παντοῦ πεσμένα: πῆρα τῶνιμπους ἀπὸ τὸν 'Αη Στέφανο. Κόσμος μέσα λιγοστός: στὸ τέλος μεῖναμε τρεῖς: ἐνς χασά-

*) 'Η ἀρχὴ στὸ περασμένο φύλλο.

τὴν ἐγκράτεια και τις νηστείες, εἶχε λιγύνει, ἦταν σήμερα πᾶρα πολὺ σοβαρῆ: τὸ νοῦ του τὸν ἐκσάκιζε ἡ ἔγνοια.

'Ὁ μονακίβιος ὁ γιός του που ἐπαράκλιε ἀπὸ τὰ πατροκατάδοτα συστήματα τῆς φάρας τους, και που ἦταν τὸρῶ τοῦ χωριού τὸ δῆγημα, και που βέβαια τὸν ὄχτρευόνταν γιὰ τὰ κακά του θελήματα οἱ περισσότεροι, και που τὸν ἐμελετοῦσαν ὅλοι μετὰ καταφρόνια, γιὰτί νὰ μὴν εἶχε μοιάσει στὸ σὸί του, στοὺς καλοὺς παππούς του, στοὺς τιμημένους ἀνθρώπους, πᾶρεξ ἄλλου, γιὰτί νὰ δουλεύει ὁ νοῦς του στὸ κακό; Και που νὰ ἦταν τὸρῶ; Μὴν ἴσως ἡ ζωῆ του ἐκιντύνει; 'Αλλὰ τί νὰ τοῦ κάμει ὁ ἀδύναμος γέροντας;

'Ανήσυχος ἐτήραξε ὁ ζωγράφος τὴν Παναγία κ' ἕνα δάκρυ ζεστό ἐκύλησε στὸ ζαρωμένο μάγουλό του: «'Εβόησέ τον» εἶπε παρακαλεστικά και ἀναστενάζοντας.

Τὸρῶ χωρὶς νὰ τὸ θέλει ἀποκραζόταν τί ἐγινόταν τριγύρω του. Καθὼς πάντα ἀπὸ τὸ παρῶθυρο ἐμπαιναν οἱ ὄμιλλες τῶν ἀνθρώπων που ἐκάναν ὄσω τὸ θέλημά τους και που ὁ ζωγράφος ποτὲ δὲν τις ἐπρόσεχε. 'Αλλὰ σήμερα τοῦ ἐκαζόταν πὼς ὁ κόσμος ὅλος ὀνομάτιζε τὸν ὄγιό του και πὼς τὸν

ἐκακολογούσε. 'Αναστενάξε πάλι κουνώντας πικρὰ τὸ κεφάλι. 'Απὸ τούς συνειθισμένους κρότους ἐνοιωθε πὼς ἡ γυναῖκα του εἰσιγύριζε τὸ σπίτι, κι' ἄκουε και τὸ συνειθισμένο μουμουρητό της, γιὰτί ἡ γρηὰ εἶχε σύστημα ἀπὸ νῆα νὰ λέει ὄτι, ἐστοχαζόταν. 'Ὡς κ' ἐκείνη εἶχε νὰ κάμει μετὸ τὸ Γιωργῆ ὑποψιασμένη και ἀνήσυχη. Κι' ἀνανοήθηκε ὁ ζωγράφος πὼς κ' ἡ μάννα ἀγροικοῦσε στὴν καρδιά της τὴν ἴδια του τὴν πικρα. 'Απίθωσε στὸ τραπέζι τὰ πινέλλα του, κ' ἔσκυψε στὸ παραθύρι. Στὸ δρόμο, κάτου ἀπὸ τὸ σπίτι, μερικοὶ ἀνθρώποι ἐκουβέντιαζαν ἀδῶφοροι χωρὶς νὰ σηκόνουν τὸ κεφάλι. Στὰ μαγαζιά ἀκούσταν ἡ καθημερινῆ βαβούρα. 'Ὁ γέροντας ἐκοίταξε δεξιὰ-ζερβιά, ἐξαναμπῆκε στὸ σπῆτι, ἔκαμε στὴν κάμαρα λίγα πατήματα κ' ἔπειτα ἐβῆκε στὸ παραθύρο που ἔδινε στὸν κῆπο κ' ἐξανακίταξε τρογύρου. Κι' ἀπὸ δὲν εἶδε ὄτι ἐχάλευε ξανάρθε νὰ καθίσει μπρὸς στὴν εἰκόνα του.

«Δὲν ἔρχεται ἀκόμα» εἶπε μετὸ νοῦ του: ἀπὸ τὰ χτῆς δὲν τὸ εἶδε καμὶ ψυχῆ. Ντρέπομαι τὸν κόσμο.» Κ' ἔπειτα ἀπὸ μετὰ ἡμέρας ἐσυλλογίστηκε σὰ νὰ τὸν ἐβάραινε ἡ συνείδηση: «'Νὰ τῆξερα πὼς θάρθουν ἔτσι τὰ πράματα, θὰ τὰ προλάβαινα ὄλα. Μετὰ που νὰ φανταστῆ κανεὶς πὼς θάρβαινε

τέτοιος! 'Ὁ ὄσω-ἀπόδες τὸν ἐκαβαλλίκεψε μετὰ μίας! 'Η ὄργη τοῦ Θεοῦ τὸν ἐκυρίεψε. 'Ας ἐπαίρνε τῆ Μαρία κι ἄς ἠσύχαζε: τί νὰ κάμω, θὰ τοῦδινα και γὰ τὸ λόγο μου. 'Αλλοιῶτικα ἀληθινὰ τὸν ἐπιθυμοῦσα, ἀλλοιῶς τὸν ἤθελα, μετὰ στὸ ὕστερο κακό δὲν ἦταν, ἄς εἶχε πᾶρει τῆ Μαρία. 'Ας ἔκανε ὄτι ἤθελε: ἄς ἔλυωνε μετὸ τσαπί, μετὰ ἄς ἦταν ἠσυχος στὸ σπῆτι του μετὰ τῆ φαμιλιά του, γιὰ νὰ γεροκομίσει κ' ἐμένα και νὰ γεραματίσει και τὴν ἀμοιρη τῆ γρηὰ μου!... Τὸρῶ ὁ Θεός φυλάξει, μπορεῖ νὰ μεῖνομε ἐρημοὶ κι' ἄκλεροι, ἀ χρειαστεί. Εἶναι κακὸς τὸρῶ ὁ κόσμος και σκιάζουμι, σκιάζουμι πολὺ! Μοναχὰ δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω πὼς ἡ Μαρία δὲ θέλει νὰ γίνει γυναῖκα του.»

'Αποκράστηκε πάλι. 'Η γρηὰ ἐμιλοῦσε στὸ κατῶγι μετὰ ποῖον.

«'Ανέβα» ἔλεγε αἰδεσιμῶτατε.» Και σὲ μετὰ ἡμέρας ὁ γέροντας εἶδε νὰ προβάλλει στὴ σκάλα τὸν παπὰ τοῦ χωριού. 'Η ὄψη του ἐξάνοιζε λίγο και τὸ χεῖλι του ἐχαμογέλασε.

«Καλημέρα τὴν ἀγιότην σου» εἶπε κινώντας γιὰ νὰ φιλήσει τοῦ παπᾶ τὸ χεῖρι. «Καλῶς μετὰ ὄρισες.»

«Καλημέρα, ἰ' Ἀργύρη» ἀποκρίθηκε δίνοντάς του